

**МЕТОДИКА НОРМУВАННЯ ГОТОВИХ ДО ВИДОБУВАННЯ
ПРОМИСЛОВО-БАЛАНСОВИХ ЗАПАСІВ З МАСИВУ
ТВЕРДИХ КОРИСНИХ КОПАЛИН**

Перехід від продуктивності видобувної одиниці d_0 до готових до видобування промислово-балансових запасів q_{III} можна здійснити тільки з урахуванням втрат готових до видобування промислово-балансових запасів і збіднення вмісту якісних показників корисних копалин при видобуванні. Для забезпечення фронту бурових робіт і значного спрощення розрахунків величину q'_{III} можна прийняти такою, що приблизно дорівнює величині d_0 . Якщо припустити, що $\Delta H_{\Gamma_2} = t\delta_{\Gamma_2}$, де t - коефіцієнт ймовірності, δ_{Γ_2} - середня квадратична похибка визначення нормативної величини готових до видобування промислово-балансових запасів. Показники d_0 , σ_{d_0} і t при використанні великого статистичного матеріалу встановлюємо практично без помилок. Тому похибка розрахунків нормативу готових до видобування промислово-балансових запасів залежить тільки від похибки визначення числа видобувних одиниць.

Показники, встановлюємо згідно плану на видобування промислово-балансових запасів, або визначаємо на основі статистичної обробки фактичних даних. Середня величина перехідних відбитих готових до видобування промислово-балансових запасів на кар'єрі дорівнює $N_0 t \bar{\sigma}_{d_0}$. Проведений аналіз показав, що цю величину в умовах залізорудних кар'єрів Кривбасу можна прийняти такою, що дорівнює 0,3 середньомісячної продуктивності гірничовидобувного підприємства. Така величина є достатньою для компенсації коливань продуктивності видобувних екскаваторів при автомобільному транспортуванні залізорудної маси з видобувних забоїв. Однак при залізничному транспортуванні залізорудної маси такий резерв перехідних відбитих готових до видобування промислово-балансових запасів може виявитися недостатнім. Тому доцільно увести коефіцієнт k'_T , що враховує збільшення готових до видобування промислово-балансових запасів при залізничному транспортуванні. Тоді норматив готових до видобування промислово-балансових запасів буде: N_{01} , N_{02} - число видобувних екскаваторів, що працюють відповідно на автомобільний і залізничний транспорт, причому повинна дотримуватися умова $N_0 = N_{01} + N_{02}$.

Викладена методика нормування готових до видобування промислово-балансових запасів, оснований на використанні наведеної залежності, широко опробована на кар'єрах Кривбасу. Однак методика нормування підготовленості готових до видобування промислово-балансових запасів, розроблена для діючих гірничовидобувних підприємств, не зовсім зручна, тому що ряд показників необхідно визначати за даними роботи діючого гірничовидобувного підприємства. У зв'язку із цим методика нормування підготовленості готових до видобування промислово-балансових запасів модернізована і пристосована до використання на стадії проектування. Показники і коефіцієнти характеризують співвідношення окремих складових готових до видобування промислово-балансових запасів (відбитих, оббурених і підготовлених до буріння вибухових свердловин), виду транспортування залізорудної маси і нерівномірність видобувних робіт. Коефіцієнт встановлений за умови, відповідно від якої, до моменту розпушення залізорудної маси у забої видобувного екскаватора повинна бути підготовлена площа для буріння вибухових свердловин, що дорівнює середній продуктивності екскаватора d в інтервалі часу між розпушеннями масиву залізистих кварцитів у видобувних забоях. Таке допущення можна і не робити, а величину «перехідних» готових до видобування промислово-балансових запасів, підготовлених до буріння вибухових свердловин, оцінити за допомогою коефіцієнта k_3 , який враховує наявність у складі готових до видобування промислово-балансових запасів зачищених, підготовлених до буріння вибухових свердловин. У цьому випадку для розрахунків нормативу готових до видобування промислово-балансових запасів використовується k_T - коефіцієнт, що враховує збільшення готових до видобування промислово-балансових запасів при залізничному транспортуванні залізорудної маси з видобувних забоїв порівняно з автомобільним.